

Redogörelse – Distribution av valsedlar, valet 2026

1. Bakgrund

Valnämnden har gett valkansliet i uppdrag att redogöra för hur distributionen av partivalsedlar och namnvalsedlar till de partier som begär det kan genomföras, inklusive tillvägagångssätt och tillhörande kostnader.

Enligt vallagen är kommunen skyldig att:

- Tillhandahålla blanka valsedlar
- Lägga ut partivalsedlar för de partier som vid senaste riksdagsvalet fick minst 1 procent av rösterna i landet
- Lägga ut partivalsedlar för partier som är representerade i riksdagen, samt region- och kommunfullmäktige.

För övriga partier finns ingen lagstadgad skyldighet för kommunen att ta emot, distribuera eller ansvara för att valsedlar finns tillgängliga.

Om valnämnden väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar, utöver den distribution nämnden ansvarar för enligt vallagen, ska samtliga deltagande partier behandlas lika.

2. Möjliga tillvägagångssätt

Alternativ 1 - Endast lagstadgad distribution

Kommunen ansvarar för att ta emot och distribuera blanka valsedlar samt partivalsedlar enligt lag. Kommunen ansvarar inte för partiernas namnvalsedlar.

För övriga partier gäller att partierna själva ansvarar för inlämning och tillgång till valsedlar. Röstmottagarna lägger ut valsedlarna i valsedelstället.

Alternativ 2 - Distribution till samtliga partier som begär det

Kommunen ansvarar för att ta emot, lagra och distribuera partivalsedlar och namnvalsedlar för samtliga partier som begär detta.

Valnämnden ska informera om vid vilken sista tidpunkt partierna ska avlämna sina valsedlar och var det ska ske samt upplysa om att partierna har rätt att själva lämna sina valsedlar till röstmottagningsställe.

3. Omvärldsbevakning – Örebro län

Valkansliet har genomfört en omvärldsbevakning av hur de andra kommunerna i Örebro län planerar att hantera distribution av valsedlar under valet 2026, samt hur de gjort tidigare val. Omvärldsbevakningen visar att kommunerna i Örebro län hanterar frågan om distribution av namnvalsedlar på olika sätt, men att det vanligaste förhållningssättet är att kommunen begränsar sitt ansvar till vad som följer av vallagen och låter partierna själva ansvara för distributionen.

Nora kommun är en av kommunerna som tidigare har valt att distribuera partivalsedlar och namnvalsedlar för samtliga partier. I en efterföljande utvärdering har de lyft fram följande erfarenheter:

- Ökad arbetsbelastning för valkansliet.
- Logistiska utmaningar kopplade till varierande leveranser.
- Platsbrist, särskilt avseende namnvalsedlar.
- Ojämlika förutsättningar mellan partier.
- Osäkerhet och förtroendefrågor kopplade till ansvarsfördelning.

Med anledning av detta har Nora kommun, inför kommande val, beslutat att endast ansvara för distribution av de valsedlar som kommunen är skyldig att lägga ut enligt lag.

4. Valmyndighetens ställningstagande om distribution av valsedlar

Valmyndigheten har i sitt ställningstagande om distribution av valsedlar tydliggjort att kommuner som väljer att ta på sig ett ansvar utöver vad vallagen kräver måste säkerställa likvärdig behandling av samtliga deltagande partier.

Valprövningsnämnden har i ett avgörande konstaterat att det vid valen 2022 innebar en avvikelse från föreskriven ordning när vissa kommuner erbjöd distribution av namnvalsedlar för endast vissa partier. Om en kommun beslutar att erbjuda distribution av valsedlar utöver vallagens krav är detta ett frivilligt åtagande, men det förutsätter att alla partier behandlas lika.

5. Sammanfattande bedömning

Omvärldsbevakningen visar att kommunerna i Örebro län har valt olika sätt att hantera distributionen av partivalsedlar och namnvalsedlar, men att det vanligaste är att endast distribuera blanka valsedlar och partivalsedlar enligt lag. De olika alternativen medför både fördelar och nackdelar, och valet påverkar såväl kommunen som de deltagande partierna på olika sätt.

När kommunen bistår med distribution av namnvalsedlar kan det innebära en enklare hantering för partierna, särskilt för mindre partier med begränsade resurser. Samtidigt visar erfarenheter från flera kommuner att ett sådant upplägg innebär ett ökat administrativt och logistiskt ansvar för valkansliet. Det kräver mer tid för mottagning, sortering och distribution av valsedlar, större behov av lagerutrymmen samt ökad samordning med partierna. Det finns även en risk för problem om valsedlar lämnas in sent eller i mycket varierande mängder, vilket kan leda till oklarheter kring ansvarsfördelning.

Om distributionen begränsas till vad som följer av vallagen, innebär det att partierna själva ansvarar för att leverera sina namnvalsedlar till röstnings- och vallokaler. Detta medför att röstmottagarna i större utsträckning behöver ta emot valsedlar direkt från partier under pågående röstmottagning. Röstmottagarna behöver då hantera och lägga ut valsedlarna i valsedelställen. Det kan innebära ett ökat arbetsmoment, särskilt under valdagen och vid hög belastning under förtidsröstningen.

Valmyndigheten har i sitt ställningstagande tydliggjort att om en kommun väljer att ta på sig ett ansvar för distribution av valsedlar utöver vad vallagen kräver, är detta ett frivilligt åtagande som förutsätter att samtliga deltagande partier behandlas likvärdigt. Erfarenheter från tidigare val, liksom Valprövningsnämndens avgörande efter valet 2022, visar att brister i likabehandling kan innebära en avvikelse från föreskriven ordning.

Det alternativ där kommunen enbart ansvarar för de valsedlar som enligt vallagen ska läggas ut bedöms därför utgöra en mindre administrativ och logistisk börda att hantera för valkansliet. Det ger en tydligare ansvarsfördelning, minskar risken för praktiska och logistiska problem samt minskar risken för frågor om likabehandling. Samtidigt innebär detta alternativ att partierna själva behöver ta ett större ansvar för att deras namnvalsedlar finns tillgängliga under röstningen, vilket kan upplevas som mer resurskrävande för partierna.

Om valnämnden beslutar att endast distribuera de valsedlar som kommunen är skyldig att lägga ut enligt lag, ska en tydlig rutin tas fram som beskriver hur, var och när partierna ska lämna in sina valsedlar. Detta förutsätter en tydlig tidpunkt, exempelvis den 11 september mellan kl. 16:00-18:00 i respektive vallokal då partierna avlämnar sina namnvalsedlar.